

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Käre Frälsare, vår gode Herde! Tack för att du gav ditt liv för din hjord, dit också jag får räkna mig för din kärleks skull. Lär oss att lyssna till din goda herderöst. Amen.

Påsktiden är en härlig tid. Det är vår och ljuset återvänder allt mer, och innan påsktiden är till ända och vi firar pingst har naturen grönskat. Men allra härligast är påsktiden i kyrkans texter och teman. Från uppståndelsens glädje på påskdagens morgon går vi på vandring med den uppståndne på annandagen. Sedan följer vi de vittnen som själva sett den uppståndne. I dag möter vi den gode Herden som vakar över sina får mitt i en otrygg och orolig värld. Nästa söndag riktas våra blickar mot himlen, och sedan, på den fjärde söndagen efter påsk, får vi uppleva hur den himmelska glädjen genomsyrar och präglar vårt liv som vi ännu lever kvar i här på jorden. Den femte söndagen handlar om bönen då vi får umgås med vår himmelske Far på ett förtroligt sätt och lägga fram allt vad som tynger och alla våra önsknings. Så följer sedan Kristi himmelsfärds dag innan vi förbereder oss att fira pingst i väntan på den Helige Ande. Så avslutas det festliga halvåret då vi lärt oss hur Gud, den Trefaldige, uppenbarat sig för oss.

Så här pedagogiskt har de gamla i den kristna kyrkan undervisat. Vi följer ännu i dag den ordningen, för att sedan gå in i det mera vardagliga halvåret, trefaldighetstiden eller tiden efter pingst, med vissa festdagar som bryter av undervisningen i livets skola.

I dag har vi alltså herdetemat. Den uppståndne Frälsaren, som gett sitt liv för sina får, tar sig själv an sin hjord och leder den på gröna betesmarker. Han känner sina får och hans får följer honom. Visst känns den här bilden väldigt idyllisk, fast vi inte ser herdar med fårhjordar i vår tid i våra nejder. Det verkar så rofyllt.

Vi ska läsa predikotexten, som är dagens evangelium, från Joh 10:1–10:

[Jesus sade:] 1 Jag säger er sanningen: Den som inte går in i fårfållan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv

och en rövare. 2 Men den som går in genom porten är fårens herde. 3 För honom öppnar portvakten, och fåren lyssnar till hans röst. Han kallar på sina får och nämner dem vid namn och för ut dem. 4 När han har fört ut alla sina får går han före dem, och fåren följer honom eftersom de känner hans röst. 5 Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst." 6 Denna liknelse berättade Jesus för dem, men de förstod inte vad han ville säga dem.

7 Då sade Jesus än en gång: "Jag säger er sanningen: Jag är porten till fåren. 8 Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem. 9 Jag är porten. Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete. 10 Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de ska ha liv, och liv i överflöd.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Är det som Jesus beskriver här alls rofyllt? Är det inte snarare en farlig situation? Jesus talar om tjuvar och rövare. Han talar om främlingar som kommer för stjäla, slakta och döda. Det samma ser vi också när vi läser om den unge David som brukade vakta sin familjs får. Han berättar att han hade varit i strid med både lejon och björn. Här hos oss är det främst vargen som är ett stort hot mot fåren och som ibland har rivit och dödat många får.

Vår text talar både om tryggheten i den gode Herdens beskydd och om faran med de falska herdarna. Här finns både lag och evangelium: lagen som anvisar en rätt väg för oss och evangelium som ger oss trygghet när farorna hotar.

Så finns här också två grupper av människor: Jesus riktar sig både till församlingens herdar som fått i uppdrag att följa Överherden och gå före sin hjord till goda betesmarker samtidigt som de ska vakta fåren mot rövare, och till fåren, som får anvisningen att följa sin rätta herde och se upp så att inte de falska herdarna leder dem vilse. Vi ska ta upp två saker som gäller herdarna och en sak för fårhjorden.

1. En rätt herde går in genom porten

Den som inte går in i fårfållan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv och en rövare. Men den som går in genom porten är fårens herde.

Jesus använder en bild från ängarna i Palestina, där herden samlade ihop fåren om kvällen och förde in dem i en inhägnad. Ofta var det flera fårhjordar som använde samma inhägnad. I dörren låg en portvakt som kände herdarna och öppnade för dem. Fåren kände sin egen herde och när han kallade på dem på morgonen följde de honom ut. Herden hade sitt eget lockläte som fåren kände igen.

Tjuvar och rövare försökte ta sig över inhägnaden på något annat ställe för att stjäla får. Men den rätte herden kom alltid genom porten.

När Jesus berättar den här liknelsen är han på kollisionskurs med judarnas ledare. Han har anklagat dem med skärpa hur de är onda, rentav djävulens barn. Lite senare tar de upp stenar för att döda honom när han säger att han är ett med Fadern. Men när han undervisar om fåren och portvakten förstår de inte vad han menar. Då förklarar han och säger att det är han själv som är själva porten, medan de som kommit före honom är tjuvar och rövare. Och sedan säger han, i nästa textavsnitt som är text i en annan årgång, att han är den gode herden och att han ger sitt liv för sina får. Han anspelar då så tydligt på profetian hos Hes 34 att judarna kallar honom besatt och galen. Där heter det (Hes 34:11–12):

Så säger Herren GUD: Jag ska själv söka upp mina får och ta mig an dem. Liksom en herde tar sig an sin hjord när han är bland sina får som varit skingrade, så ska också jag ta mig an mina får.

Hesekiel hade sagt att judarnas herdar hade övergett sin hjord. De sökte inte upp de förloerade, de härskade över dem med hårdhet och grymhet (v 4). Därför skingrades fårhjorden. Det här kunde de skriftlärda mycket väl. Därför blev de upprörda när Jesus gjorde anspråk på att vara Gud själv, som hade sagt genom profeten att han själv ska ta sig an sina får, och de kände anklagelserna att de har svikit.

Nu hade Jesus gett sitt liv för sina får. Det var de han talade till som genom sina rop på korsfästelse drev honom till döden. Det var de som dödade Livets furste, som Petrus skulle predika så klart för dem.

Jesus säger att den som ska vara en herde för hans får själv ska gå in genom porten, alltså han är själv en syndare som blir frälst genom att Jesus ger sitt liv för fåren. Så var också Jesu lärjungar syndare som blev frälsta av nåd. Det såg Petrus särskilt tydligt, han som förnekade sin Mästare men som blev upprättad på ett särskilt sätt av Jesus, som vi såg förra söndagen. Det ser vi också av Paulus exempel, han som var en förföljare och mördare, men som omvändes när han mötte Jesus och såg att han själv var den störste av syndare. Var och en som undervisar om Jesus, den gode herden, ska också själv se sig som en benådad syndare och inte räkna sig som mera förnäm än andra.

Vi som av församlingen har kallats till det höga ämbetet att vara herdar för Kristi hjord ska inte föra fram något annat än det vi har lärt av Jesus själv. Den som för fram något annat budskap är en tjuv och en rövare.

2. En rätt herde går före sin hjord

När han har fört ut alla sina får går han före dem, och fåren följer honom eftersom de känner hans röst.

Det är många herdar i dag som följer sin hjord i stället för att följa den gode herden. De frågar vad som kan gagna dem själva, eller vad folk vill höra. Fåren kan vara lockade av världen och vill pröva på olika saker som kan vara intressanta, men herden ska inte följa dem och vara dem till lags, utan han ska gå före dem fast stigarna han leder dem på kan vara svårare att gå än dem som fåren själva skulle vilja gå.

Så snart herden börjar fråga efter tidsandan, eller frågar efter vad människor tänker och anser om honom, blir det farligt. Då kanske han prutar av på sitt budskap för att det inte ska väcka motstånd. Då lämnar han kanske bort ett eller annat obekvämt ord om underordning eller vad femte eller sjätte budet säger om synd. I stället försöker han tolka de bibelord som känns besvärliga i dagens läge

med nya principer om kärlek och jämlikhet, sådant som han eller tidsandan har hittat på. Då kommer han till nya insikter, att det som Gud i gångna tider har förbjudit, nu plötsligt är tillåtet, eftersom man vet mera i dag än man visste förr.

I det här läget är det också lämpligt att tonar det som Bibeln kallar synd. I stället för att predika omvändelse och syndernas förlåtelse känns det lämpligare att tala om syndernas tillåtelse. I stället för förmana till underordning och tjänande talar man om att förverkliga sig själv. I stället för att tala om den kommande domen, är det mera ändamålsenligt att tala om hur vi ska få ett drägligare liv med tolerans och öppenhet mot andra religioner.

Men herden skulle inte lyssna till och följa sin hjord, utan han ska följa sin herde, Jesus. Och på den vägen är det inte alltid välgång. Nej, det är snarare så som Jesus har förutsagt om sina lärjungar. Joh 15:20:

Kom ihåg vad jag sagt: tjänaren är inte större än sin herre. Har de förföljt mig, ska de också förfölja er.

Och vad som krävs av en rätt herde förklarar Paulus i Tit 1:9:

Han ska hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han både kan uppmuntra med sund undervisning och tillrättvisa motståndarna.

Många herdar väljer det som är lättare: att uppmuntra och se till att åhörarna blir glada, i stället för att göra det som är tråkigt: att tillrättvisa motståndarna. Men i dagens läge är det så mycket som hotar det kristna budskapet att det är brott att tiga om förförelsen. Följer vi Jesus måste vi säga allt som han har befallt oss att säga och inte fråga fåren vad de vill höra.

Det må vi som är satta att förkunna Guds ord noga ta till oss och be om kraft och förmåga att följa vår Herde.

3. Fåren känner sin herdes röst

Hittills har vi mest talat om herdarnas ansvar. Nu kommer vi över till de skyldigheter som hör till den andra gruppen: fåren. Det finns en skyldighet som går över alla andra förpliktelser:

Fåren följer honom eftersom de känner hans röst. Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst.

Förr brukade man tala om att ha "fåraöra". Ett sådant öra känner igen den rätta rösten och märker om något går snett. Ett sådant öra får man genom att bli nära bekant med herden. Och då gäller det Överherden, den röst vi hör i Bibeln.

Vår tids pedagogik är helt annorlunda än förr i tiden. Då lärde man sig mycket utantill. Läraren skulle lära ut lärostoffet, framför allt den bibliska historien och katekesen, och skolbarnen skulle lära sig en del av stoffet utantill. Därmed har man en oskattbar tillgång att ta till när man inte längre har Guds ord eller kan läsa eller höra det. Den helige Ande kan ta fram det från bibelverser och psalmverser och välsigna det när det behövs.

I dag är det förlegat. Nu ska eleverna lära in genom att konstruera sin kunskap själva. De ska själva söka reda på fakta och ta till sig det som har något värde. I många fall är det också förbjudet för läraren att framlägga något som sanning, nämligen andliga frågor. På grund av jämlikhetsideologin har också lärarens auktoritet starkt beskurits.

Med det här har man också slopat den gamla visdomen att lära av de äldre. Att fråga efter de gamla stigarna är inte längre populärt. Och man läser varken Bibeln eller katekesen. Man ska inte ställa sig under Guds ord och lära det. Man ska i stället lära sig olika synsätt och själv bilda sig en uppfattning.

Men här finns då ett problem: vi är som får, vi klarar inte av att gå på egen hand. *Vi gick alla vilse som får*, säger Jesaja (53:6), *var och en gick sin egen väg*. Får har en benägenhet att irra omkring och tappa bort sig. Därför behöver de en herde.

Och Jesus är den gode herden. Han berättar en liknelse om en herde som lämnar 99 får i öknen och går för att söka ett enda som tappat bort sig. Han kallar sina får vid namn, han känner dem. I bibliskt språkbruk är ordet *känna* mycket starkare än det vi tänker på, när vi till exempel upptäcker en känd person i en folkskara. Att känna är att ha intim gemen-

skap, att känna som sin egen. Därför använder hebreiskan det verbet när det omtalas hur två äkta makar förenas och avlar barn. Jesus och församlingen beskrivs ju också med termer från äktenskapet.

Fåren ska också lyssna till sin herde. *Men en främling följer de inte utan flyr från honom.* Fåren har lärt sig att känna igen den gode herdens röst genom att läsa sin Bibel, genom husandakterna hemma, där varje familjefar har en skyldighet att vara en herde för sin familj och lära sitt husfolk Guds ord, och vi lär oss känna herdens röst under våra sammankomster och gudstjänster.

Också för fåren gäller det här ordet: gå in genom porten! Jesus säger: *Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete.* Han ska gå in till Jesus och få sin mat av honom, och så ska han också få kraft och frimodighet att gå till sina medmänniskor med vittnesbördet om den gode herden. Det här vill han göra för att är farligt i världen, det finns tjuvar som kommer för att slakta fåren i Guds hjord. Därför behövs både varningar och löften.

När vi hotas av det onda som det finns så mycket av i världen, då behöver vi Jesu underbara löfte: *Jag har kommit för att de ska ha liv, och liv i överflöd.* Det gäller livet! För den som inte har del i livet med Jesus har bara död och fördömelse, det som beskrivs med tjuvar och rövare. Vi gör inte rätt mot våra medmänniskor om vi ger dem ett ensidigt vittnesbörd, ett löfte om ständig trygghet oberoende av var vi vistas. Tryggheten finns hos Jesus, men utanför honom är det farligt.

O, så låt det dyra ordet
följa dig, vart än du går!
Vid det himmelskt rika bordet
kraft för vandringen du får.
Ingen nöd och ingen lycka,
ingenting på denna jord
skall ur Herrens hand dig rycka
om du bliver vid hans ord.